

CivilsTap

Quality & Affordable Education

PUNJAB PCS

MAINS

PREVIOUS YEAR QUESTIONS

2014-2021

PUNJABI LANGUAGE-4

www.civilstap.in

 +91 9056723751

PPSC MAINS PYQ : PUNJABI LANGUAGE

2014

1. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 : ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:

ਅਚੇਤਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਕਾਢ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਚੇਤਨ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀ, ਅਚੇਤਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ 'ਅਚੇਤਨ' ਪਦ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਭਾਸ਼ਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਮਨ ਦਾ ਉਹ ਪੱਧਰ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਰਜਿਤ ਸਾਡੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ, ਦੁਖਦਾਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਿਮਰਤੀਆਂ ਜਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਲੋਂ ਬੇਮੁਖ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਚੇਤਨ ਕੋਈ ਜੜ੍ਹ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜੀਵੰਤ ਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਨੀਂਦਰ ਦੇ ਅੰਧਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਚੇਤਨ ਦੀ ਚੌਕਸੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਮਿਤ ਇੱਛਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਆ ਸਾਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੇਤਨ ਵਿਚ ਹਰ ਵਸਤੂ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਪਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਐਸਾ ਕੋਈ ਸੁਖੜ ਸਲੀਕਾ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦਾ। ਇਥੇ ਹਰੇਕ ਗੱਲ ਅਜੀਬ ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਅਰਾਜਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਉਤੇਜਨਾ ਹੀ ਉਤੇਜਨਾ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਮੂਲ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ, ਇਕ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਤਲਾਉਣ ਲਈ ਉਕਸਾਂਦੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਦੂਜੀ ਆਪਾ ਤਿਆਗਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਉਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਅਚੇਤਨ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਤੋਂ ਅਸੰਗਤ ਰੁਚੀਆਂ ਆਪੋ ਵਿਚ ਖਹਿਬੜਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਅਚੇਤਨ ਦਾ ਖੇਤਰ ਇਕ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਸੀਮ ਭੰਡਾਰ ਹੈ।

(ੳ) ਅਚੇਤਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

- (ਅ) ਅਚੇਤਨ ਇਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਵਰਤਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ?
- (ੲ) ਚੇਤਨ ਤੇ ਅਚੇਤਨ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।
- (ਸ) ਅਚੇਤਨ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?
- (ਹ) ਇਸ ਪੈਰ੍ਹੇ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਓ।

(ੳ) ਅਚੇਤਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਅਚੇਤਨ ਮਨ ਦਾ ਉਹ ਪੱਧਰ ਹੈ ਜੋ ਚੇਤਨ ਦੀ ਤਤਕਾਲੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ, ਦਬੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਯਾਦਾਂ, ਦੁਖਦਾਈ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਬੇਮੁਖ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਾਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

(ਅ) ਅਚੇਤਨ ਇਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਵਰਤਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ?

ਅਚੇਤਨ ਕੋਈ ਜੜ੍ਹ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਕ੍ਰਿਯ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜੀਵੰਤ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਬੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨੀਂਦ ਦੌਰਾਨ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(ੲ) ਚੇਤਨ ਤੇ ਅਚੇਤਨ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਗੱਲ ਸਲੀਕੇ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੁਖੜ ਸਲੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਇੱਥੇ ਅਰਾਜਕਤਾ, ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਅਤੇ ਉਤੇਜਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(ਸ) ਅਚੇਤਨ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?

ਅਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਮੂਲ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ, ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਤਲਾਉਣ ਲਈ ਉਕਸਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦੂਜੀ ਆਪਾ ਤਿਆਗਣ ਵੱਲ ਧੱਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਰੋਧੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਹੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

(ਹ) ਇਸ ਪੈਰ੍ਹੇ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਓ।

“ਅਚੇਤਨ ਮਨ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ”

2. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਦੀ ਇਕ-ਤਿਹਾਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਕਰਕੇ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਲਿਖੋ

ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਪਾਸੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਰੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਤੋਤਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਿੱਠੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਰੁਣਝੁਣ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਓਟ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਹੱਸਦਾ, ਖੇਡਦਾ ਤੇ ਵਿਗਸਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਸਾਡੇ ਦਿਲ, ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਜਿਸਮ ਦਾ ਉਹ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਵਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚੇਚੇ ਜਤਨ ਦੇ ਸਾਡੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਖੁਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੇਵਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਡੋਰ ਵਿੱਚ ਬੱਝੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੀਆਂ ਪੂਜਨੀਕ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਦਰਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਬੰਗਲਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਰਾਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਗੀਤਾਂਜਲੀ ਕਰਕੇ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਕਿਸੇ ਧਰਮ, ਫਿਰਕੇ ਜਾਂ ਸੰਪਰਦਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਰਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਿਰਲੇਖ: ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ**ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ:**

ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਮਾਂ ਪਾਸੋਂ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਰੀਆਂ, ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਰਚ-ਬਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਸਹਿਜ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਖੁਲ੍ਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸੰਸਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਏ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਜਾਂ ਸੰਪਰਦਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜੀ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

3. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ:

(ੳ) ਤੁਹਾਡੀ ਨਿੱਕੀ ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ-ਪਰਖ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਰਵਾਸੀ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੋ।

(ਅ) ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੀ ਲੱਚਰਤਾ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੁਝਾਵਾਂ ਭਰਪੂਰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

(ੳ) ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ

ਵਿਸ਼ਾ: ਭੈਣ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਬੇਨਤੀ

ਪਿਆਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ,

ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ।

ਉਮੀਦ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਹੋਵੋਗੇ। ਮੈਂ ਇਹ ਪੱਤਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਖ ਰਿਹਾ/ਰਹੀ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਨਿੱਕੀ ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ-ਪਰਖ ਦੇ ਇੱਕ ਪਰਵਾਸੀ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਿਤਾ ਜੀ, ਵਿਆਹ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਵਾਸੀ ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਭੈਣ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਕੀਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਕਾਰਨ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਸਮਝ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ/ਰੱਖਦੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਨਿਮਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੈ ਕੇ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਅਤੇ ਭੈਣ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਦਿਓ। ਇਹ ਸਾਵਧਾਨੀ ਉਸਦੇ ਸੁਖੀ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਉਮੀਦ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਵੋਗੇ।

ਤੁਹਾਡਾ ਆਗਿਆਕਾਰੀ

ਪੁੱਤਰ/ਧੀ

(ਅ) ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਪੱਤਰ

ਵਿਸ਼ਾ: ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੀ ਲੱਚਰਤਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਈ ਸੁਝਾਵ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਤਰਾਲਾ ਜੀ,

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ,

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਹੋਦਯ ਜੀ,

ਮੈਂ ਇਸ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਲੱਚਰਤਾ ਵੱਲ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ/ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਕਈ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀਲ ਭਾਸ਼ਾ, ਹਿੰਸਾ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਰ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸਦਾ ਤੋਂ ਹੀ ਉੱਚੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ, ਪ੍ਰੇਮ, ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਗਾਇਕੀ ਇਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਗਲਤ ਰਾਹਾਂ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਨਿਮਰ ਸੁਝਾਵ ਹਨ:

ਗੀਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਖ਼ਤ ਸੈਂਸਰ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅਰਥਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਲੱਚਰ ਗੀਤ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ।

ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ।

ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ,

ਆਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ

ਪਤਾ: _____

4. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ (ਲਗਭਗ 400 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ) ਲੇਖ ਲਿਖੋ।

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਸਥਿਤੀ

(ਅ) ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ, ਫਾਇਦੇ ਤੋਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ

(ੲ) ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

(ਸ) ਮਿਠਤੁ ਨੀਵੀਂ ਨਾਨਕਾ

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਅਜੇਕੀ ਸਥਿਤੀ — ਵਿਆਖਿਆ

ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ ਬਿਆਨ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ:

ਪੰਜਾਬ ਕਿਸਾਨੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਰਾਜ ਹੈ

ਹਰਿਤ ਕ੍ਰਾਂਤੀ: ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ

ਮਹਿੰਗੇ ਬੀਜ, ਖਾਦਾਂ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ

ਘੱਟ MSP, ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਆਤਮਹੱਤਿਆਵਾਂ

ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੰਕਟ, ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਘਟਣਾ

ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ

ਹੱਲ: ਫਸਲੀ ਵਿਵਿਧਤਾ, ਆਰਗੈਨਿਕ ਖੇਤੀ, ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ

ਲੇਖ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ:

ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ → ਫਿਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ → ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਅਤੇ ਆਸ।

(ਅ) ਮੇਥਾਇਲ ਫੇਨ: ਫਾਇਦੇ ਤੋਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ — ਵਿਆਖਿਆ

ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ:

ਮੇਥਾਇਲ ਫੇਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ

ਫਾਇਦੇ: ਸੰਚਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ, ਕਾਰੋਬਾਰ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ

ਦੁਰਵਰਤੋਂ:

ਨਸ਼ੇ ਵਾਂਗ ਲਤ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ 'ਤੇ ਅਸਰ

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ

ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ

ਹੱਲ: ਸੀਮਿਤ ਵਰਤੋਂ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ

ਲੇਖ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ:

ਫਾਇਦੇ ਦੱਸੇ → ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਸਮਝਾਓ → ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਲੋੜ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ।

(ੲ) ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ — ਵਿਆਖਿਆ

ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਮਾਜਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ:

ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਸਮਾਜ ਦਾ ਦਰਪਣ

ਮਨੁੱਖੀ ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ

ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਖਾਨਾ
 ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਕਵੀ, ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
 ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼
 ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਲੋੜ
 ਲੇਖ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ:
 ਸਾਹਿਤ ਕੀ ਹੈ → ਇਹ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਵਾਰਦਾ ਹੈ → ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਤਾ।

(ਸ) ਮਿਠਤੁ ਨੀਵੀਂ ਨਾਨਕਾ — ਵਿਆਖਿਆ

ਇਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਆਧਾਰਿਤ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਭਾਵ ਅਰਥ:

ਮਿੱਠਾ ਬੋਲਣਾ ਅਤੇ ਨਿਮਰ ਹੋਣਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਗੁਣ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ:

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ

ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਦਿਲ ਜਿੱਤਣੀ

ਨਿਮਰਤਾ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ

ਅਹੰਕਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ

ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਾਂਝ

ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ

ਲੇਖ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ:

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ → ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ → ਆਧੁਨਿਕ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੋੜ।

5. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5 (i) ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੋ:-

Liberalization of the law to provide equal rights for women is the slowest in countries where traditional religions and social practices have enforced a strictly subordinated status for women. Even countries with "sex equality" provisions in their constitutions allow customary practices which limits women's rights. This is one of the finding highlighted in a timely and compact fact-sheet Women: A World Survey (1985) compiled by Ruth Lager Sivard, Director of world priorities, a Washington based research organization.

ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਾਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਹੌਲੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੜੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ "ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ" ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ, ਅਜੇਹੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ 1985 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਕ ਸਮੇਂ-ਸਰ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ-ਪੱਤਰ Women: A World Survey ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਆਧਾਰਿਤ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ ਵਰਲਡ ਪ੍ਰਾਇਰਿਟੀਜ਼ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਕਾ ਰੂਪ ਲਾਗਰ ਸਿਵਾਰਡ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ii) ਨਿਮਨ-ਲਿਖਤ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੋ:

(ੳ) ਬੰਦਾ-ਬਾਂਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

- (ਅ) ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ।
 (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਮੇਰੇ ਪੂਰਨ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚੇ ਤੇ ਸਹੀ ਹਨ।
 (ਸ) ਉਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਸੱਖਣਾ ਹਾਸਾ ਹੱਸਿਆ ਪਰ ਫੇਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।
 (ਹ) ਆਓ, ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਜਗ ਲਈ ਇਕ ਵਰਦਾਨ ਬਣਾਈਏ।

(ੳ) ਬੂੰਦਾ-ਬਾਂਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

→ Drip irrigation is being carried out. / Drip irrigation is in progress.

- (ਅ) ਕਿਤਾਬੀ ਗਿਆਨ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ।

→ Bookish knowledge is useful to some extent.

- (ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਮੇਰੇ ਪੂਰਨ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚੇ ਤੇ ਸਹੀ ਹਨ।

→ The above statements are true and correct to the best of my knowledge and belief.

- (ਸ) ਉਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਸੱਖਣਾ ਹਾਸਾ ਹੱਸਿਆ ਪਰ ਫੇਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।

→ He gave a very hollow laugh, but then became a little sad.

- (ਹ) ਆਓ, ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਜਗ ਲਈ ਇਕ ਵਰਦਾਨ ਬਣਾਈਏ।

→ Let us make our existence a blessing for the world.

ਭਾਗ-ਅ

6. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6 (i) ਨਿਮਨ ਲਿਖਿਤ ਅਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ

- (ੳ) ਧੋਬੀ ਦਾ ਕੁੱਤਾ, ਨਾ ਘਰ ਨਾ ਘਾਟ ਦਾ
 (ੲ) ਸੌਂਪ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਲੜੇ, ਵਿਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚੜੇ
 (ਹ) ਕੁਛੜ ਕੁੜੀ ਸ਼ਹਿਰ ਖੰਡਰਾ
 (ਅ) ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੀਆਂ ਗਾਲਾਂ, ਦੁੱਧ ਪਿਓ ਦੀਆਂ ਨਾਲਾਂ
 (ਸ) ਇਕ ਅਨਾਰ ਸੈਂ ਬੀਮਾਰ

(ii) ਨਿਮਨ ਲਿਖਿਤ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ

- (ੳ) ਐਂਡੀ ਨਾ ਲੱਗਣਾ
 (ਅ) ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗ ਪਾਉਣਾ
 (ੲ) ਦਾਲ ਨਾ ਗਲਣੀ
 (ਸ) ਪਿੰਠ ਪੂਰਨੀ
 (ਹ) ਸਿਰ ਪੈਰ ਨਾ ਹੋਣਾ

(i) ਅਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ

- (ੳ) ਧੋਬੀ ਦਾ ਕੁੱਤਾ, ਨਾ ਘਰ ਨਾ ਘਾਟ ਦਾ
 → ਦੋਨਾਂ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਉਹ ਧੋਬੀ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਨਾ ਘਰ ਦਾ ਰਿਹਾ ਨਾ ਘਾਟ ਦਾ।

- (ੲ) ਸੌਂਪ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਲੜੇ, ਵਿਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚੜੇ

→ ਜਦੋਂ ਦੋ ਦੇਸ਼ੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲੜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸੌਂਪ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਲੜੇ, ਵਿਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚੜੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਹ) ਕੁਛੜ ਕੁੜੀ ਸ਼ਹਿਰ ਖੰਡਰਾ

→ ਬਿਨਾਂ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇਣੀ ਕੁਛੜ ਕੁੜੀ ਸ਼ਹਿਰ ਖੰਡਰਾ ਵਰਗਾ ਕੰਮ ਹੈ।

(ਅ) ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੀਆਂ ਗਾਲਾਂ, ਦੁੱਧ ਪਿਓ ਦੀਆਂ ਨਾਲਾਂ

→ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੀਆਂ ਡਾਂਟਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੀਆਂ ਗਾਲਾਂ, ਦੁੱਧ ਪਿਓ ਦੀਆਂ ਨਾਲਾਂ।

(ਸ) ਇਕ ਅਨਾਰ ਸੌ ਬੀਮਾਰ

→ ਇੱਕ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਕ ਅਨਾਰ ਸੌ ਬੀਮਾਰ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਗਈ।

(ii) ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ

(ੳ) ਐਂਡੀ ਨਾ ਲੱਗਣਾ

→ ਇੰਨੀ ਮਹਿੰਨਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਐਂਡੀ ਵੀ ਨਾ ਲੱਗੀ।

(ਅ) ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗ ਪਾਉਣਾ

→ ਉਸ ਦੀ ਹਾਸੇ-ਮਜ਼ਾਕ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।

(ੲ) ਦਾਲ ਨਾ ਗਲਣੀ

→ ਉਸ ਦੀ ਚਾਲਾਕੀ ਇੱਥੇ ਦਾਲ ਨਾ ਗਲੀ।

(ਸ) ਪਿੰਠ ਪੂਰਨੀ

→ ਉਸ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਪਿੰਠ ਪੂਰਨੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਲਾਭ ਕੱਢ ਲਿਆ।

(ਹ) ਸਿਰ ਪੈਰ ਨਾ ਹੋਣਾ

→ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਰ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

7. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ:

ਵਿਯਾਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਕੋਮ, ਅਕੱਠ, ਸਾਂਜਾ

ਵਿਯਾਹ -> ਵਿਆਹ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ -> ਅੰਮ੍ਰਿਤ (ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ)

ਕੋਮ -> ਕੋਮ (ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ)

ਅਕੱਠ -> ਇਕੱਠ

ਸਾਂਜਾ -> ਸਾਂਝਾ

8. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲੋ (ਵਾਕ ਵਟਾਂਦਰਾ)

(ੳ) ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਚ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। (ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਵਿਸਮਿਕ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)

(ਅ) ਬੱਚਾ ਮਾਂ ਨਾਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਵਚਨ ਬਦਲੋ)

(ੲ) ਰਾਮ ਨੇ ਦੁੱਧ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੇ ਚਾਹ ਪੀਤੀ। (ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)

(ਸ) ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਨਾ ਚੱਲੋ। (ਨਾਂਹ ਵਾਚਕ ਤੋਂ ਹਾਂ ਵਾਚਕ ਬਣਾਓ)

(ਹ) ਤੁਸੀਂ ਮਿਹਨਤ ਬਗ਼ੈਰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। (ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਾਚਕ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)
 (ੳ) ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਚ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। (ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਮਿਕ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)

ਵਾਕ: ਵਾਹ! ਤੁਸੀਂ ਮੈਚ ਜਿੱਤ ਲਿਆ!

(ਅ) ਬੱਚਾ ਮਾਂ ਨਾਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਵਚਨ ਬਦਲੋ)

ਵਾਕ: ਬੱਚੇ ਮਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

(ੲ) ਰਾਮ ਨੇ ਦੁੱਧ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੇ ਚਾਹ ਪੀਤੀ। (ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)

ਵਾਕ: ਰਾਮ ਨੇ ਦੁੱਧ ਪੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੇ ਚਾਹ ਪੀਤੀ। (ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਾਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

(ਸ) ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਨਾ ਚੱਲੋ। (ਨਾਂਹ ਵਾਚਕ ਤੋਂ ਹਾਂ ਵਾਚਕ ਬਣਾਓ)

ਵਾਕ: ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਚੱਲੋ। (ਜਾਂ "ਸਿੱਧਾ ਚੱਲੋ" ਨੇਕਰ ਸੰਦਰਭ ਸਿਰਫ਼ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਨਾ ਚੱਲਣ ਦਾ ਹੈ)

(ਹ) ਤੁਸੀਂ ਮਿਹਨਤ ਬਗ਼ੈਰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। (ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਾਚਕ ਵਾਕ ਬਣਾਓ)

ਵਾਕ: ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮਿਹਨਤ ਬਗ਼ੈਰ ਪਾਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ?

9. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9 ਵਾਚ ਬਦਲੋ (ਕਰਤਰੀ ਵਾਚ ਤੋਂ ਕਰਮਣੀ ਵਾਚ/ਕਰਮਣੀ ਵਾਚ ਤੋਂ ਕਰਤਰੀ ਵਾਚ) :

(ੳ) ਉਸ ਨੇ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੁੱਲ ਤੋੜਿਆ।

(ਅ) ਉਸ ਨੇ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕੀਤਾ।

(ੲ) ਨੈਕਰ ਮੰਜੇ ਡਾਹ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਸ) ਬੱਚੇ ਸੌਰ ਮਚਾ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਹ) ਦਰਜੀ ਨੇ ਪੈਂਟ ਸੀ ਲਈ ਹੈ।

ੳ) ਉਸ ਨੇ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੁੱਲ ਤੋੜਿਆ।

ਵਾਚ ਬਦਲਿਆ: ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੁੱਲ ਤੋੜਿਆ ਗਿਆ।

(ਅ) ਉਸ ਨੇ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕੀਤਾ।

ਵਾਚ ਬਦਲਿਆ: ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ੲ) ਨੈਕਰ ਮੰਜੇ ਡਾਹ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਾਚ ਬਦਲਿਆ: ਨੈਕਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਜੇ ਡਾਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ।

(ਸ) ਬੱਚੇ ਸੌਰ ਮਚਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵਾਚ ਬਦਲਿਆ: ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ (ਕੋਲੋਂ) ਸੌਰ ਮਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(ਹ) ਦਰਜੀ ਨੇ ਪੈਂਟ ਸੀ ਲਈ ਹੈ।

ਵਾਚ ਬਦਲਿਆ: ਦਰਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਂਟ ਸੀ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

10. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10 ਵਿਰਾਮ ਚਿੰਨ ਲਗਾਓ :

ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਾਬਾ ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਮੂਹਰੇ ਬੈਠੇ ਅੰਐਥੇ ਭੁੰਜੇ ਘੱਦੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਓ ਕਮਲਿਓ ਕੁੰਜੇ ਕਾਹਨੂੰ ਬਹਿ ਗਏ ਪਰ ਚਲੇ ਥੋਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਬੜੀ ਮਿੱਠੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੀਰੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤੇ ਫੇਰ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਬੀਬਿਓ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਏ ਏਧਰ।

"ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਾਬਾ, ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਮੂਹਰੇ ਬੈਠੇ ਅੰਐਥੇ ਭੁੰਜੇ," ਘੱਦੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। "ਓ ਕਮਲਿਓ, ਕੁੰਜੇ ਕਾਹਨੂੰ ਬਹਿ ਗਏ? ਪਰ ਚਲੇ ਥੋਡੀ ਮਰਜ਼ੀ!" ਬੜੀ ਮਿੱਠੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੀਰੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤੇ ਫੇਰ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਬੀਬਿਓ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਏ ਏਧਰ?"

11. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਗੇਤਰ ਲਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ:

ਕਮ, ਸਵੈ, ਦੂਰ, ਬਦ, ਅਪ

ਕਮ:

ਕਮਜ਼ੋਰ

ਕਮਅਕਲ

ਕਮਜ਼ਾਤ

ਕਮਬਖ਼ਤ

ਸਵੈ:

ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ

ਸਵੈ-ਮਾਨ

ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ

ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ

ਦੂਰ:

ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ

ਦੂਰਬੀਨ

ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ

ਦੂਰਭਾਸ਼

ਬਦ:

ਬਦਨਾਮ

ਬਦਸੂਰਤ

ਬਦਤਮੀਜ਼

ਬਦਕਿਸਮਤ

ਅਪ:

ਅਪਮਾਨ

ਅਪਸ਼ਬਦ

ਅਪਰਾਧ

ਅਪਵਾਦ

12. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਿਛੇਤਰ ਲਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਓ:

ਹੀਣ, ਦਾਨੀ, ਬਾਜ਼, ਮਈ, ਦਾਰ

ਹੀਣ:

ਗੁਣਹੀਣ

ਬਲਹੀਣ

ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ
ਦੌਲਤਹੀਣ

ਦਾਨੀ:

ਕਦਰਦਾਨੀ
ਫੁੱਲਦਾਨੀ
ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ
ਰਾਜਦਾਨੀ

ਬਾਜ਼:

ਧੋਖੇਬਾਜ਼
ਚਾਲਬਾਜ਼
ਨਸ਼ੇਬਾਜ਼
ਪਤੰਗਬਾਜ਼

ਮਈ:

ਦਇਆਮਈ
ਸ਼ਾਂਤੀਮਈ
ਅਨੰਦਮਈ
ਕਸ਼ਟਮਈ

ਦਾਰ:

ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ
ਈਮਾਨਦਾਰ
ਦੁਕਾਨਦਾਰ
ਹੌਲਦਾਰ

13. ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੇ-ਦੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਿ ਬਹੁ-ਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ ਉੱਤਰ, ਦੌਰਾ, ਬੋਲੀ, ਘੜੀ, ਪੱਟ

ਉੱਤਰ

ਜਵਾਬ: ਮੈਂ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉੱਤਰ ਸਹੀ ਦਿੱਤੇ।

ਦਿਸ਼ਾ: ਸਾਡਾ ਘਰ ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਹੈ।

ਦੌਰਾ

ਯਾਤਰਾ/ਵਿਜ਼ਿਟ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ।

ਮਿਰਗੀ ਦਾ ਦੌਰਾ: ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਮਿਰਗੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈ ਗਿਆ।

ਬੋਲੀ

ਭਾਸ਼ਾ/ਜ਼ਬਾਨ: ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਹੈ।

ਨੀਲਾਮੀ: ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਬੋਲੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਸੀ।

ਘੜੀ

ਸਮਾਂ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਯੰਤਰ: ਮੇਰੀ ਘੜੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਕਿਰਿਆ (ਮਿਹਨਤ ਕਰਨਾ/ਬਣਾਉਣਾ): ਉਸਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਘੜੀ।

ਪੱਟ

ਸਰੀਰ ਦਾ ਅੰਗ (thigh): ਖਿਡਾਰੀ ਦੇ ਪੱਟ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਲੱਗ ਗਈ।

ਰੇਸ਼ਮ (silken cloth): ਉਸਨੇ ਤਿਉਹਾਰ 'ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਪੱਟ ਦਾ ਸੂਟ ਪਾਇਆ।

CivilsTap

Quality & Affordable Education

PCS MAINS PREPARATION BUNDLE

PUNJAB PCS

Mains

TEST SERIES

Starting on 5th January 2026

OFFLINE/ONLINE

+91 90567 23751

Fee 5000/-

PUNJAB PCS

COMBO COURSE

- * MAINS TEST SERIES
- * MAINS CRASH COURSE

Fee 8000/-

ONLINE/OFFLINE

+91 90567 23751

PUNJAB PCS

MAINS

CRASH COURSE

STARTING ON 22TH DECEMBER

FEE- 5,000/-